

CSATLAKOZZON
a határmenti
mentorhálózat-
hoz.

POVEŽITE SE
v čezmejno
mentorsko
mrežo.

Policy Paper Joint document

**SENS
NETWORK**

www.sens-network.com

Tartalom

Vezetői összefoglaló	3
1. A társadalmi vállalkozás gazdasági rendszere	4
2. A társadalmi vállalkozások fejlődésének meghatározó tényezői Magyarországon és Szlovéniában	6
3. Javaslatok	12
4. Cselekvési terv	21
5. Felhasznált források	23

A dokumentumot a DDTG Duna Fejlesztő Transznacionális Csoport Nonprofit Kft. az Ustanova lokalna razvojna fundacija za Pomurje-vel közösen készítette a Zala Zöld Szíve Vidékfejlesztő Egyesület megbízásából.

A kiadvány tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

Vezetői összefoglaló

Jelen közös „Policy paper” dokumentum a SENS NETWORK SIH217 projekt keretében készült, az Interreg V-A Szlovénia-Magyarország együttműködési program keretében. E közös dokumentum célközönsége mindkét országban azok a szereplők és döntéshozók, akik hatással vannak a társadalmi vállalkozások jogi és pénzügyi környezetének szabályozására helyi vagy politikai szinten. Ezzel szeretnénk segíteni a szociális vállalkozási szféra szereplőinek abban, hogy az általunk azonosított problémákat és javaslatokat megismerhessék és fontolóra vehessék, valamint észrevételeik és javaslataik alapján a tevékenységi területükön működő helyi döntéshozókat megkeresni.

A projekt megvalósítása során mind Magyarországon, mind Szlovéniában lefolytattunk egy kutatást, amely tükrözi a szociális vállalkozások jelenlegi gazdasági helyzetét. A kutatás letölthető a Zala Zöld Szíve Vidékfejlesztési Egyesület weboldaláról a www.zsz.hu oldalon. E dokumentum első felében a kutatás eredményeit ismertetjük.

A dokumentum második felében röviden bemutatjuk a szociális vállalkozás jogi és pénzügyi hátterét Magyarországon és Szlovéniában. Felvázoljuk az ágazatot érintő nehézségeket, a rendelkezésre álló visszajelzéseket és javaslatokat, valamint a megoldandó problémákat.

Az utolsó fejezetek a javasolt megoldásokat és intézkedéseket tartalmazzák a dokumentumban leírt problémák megoldására, ezek képezik a dokumentum legfontosabb részeit a „SENS NETWORK” projekt hasznossága szempontjából.

A közös “Policy paper” dokumentumban a projekt során elkészített többi dokumentumhoz hasonlóan, a szociális szövetkezetekre is összpontosítunk, mivel véleményünk szerint a társadalmi vállalkozás működéséhez szükséges feltételek többnyire ebben a szervezeti formában állnak leginkább rendelkezésre.

1. A társadalmi vállalkozás gazdasági rendszere

A társadalmi vállalkozás kérdése egyre inkább napirendre kerül mind az üzleti, mind a politikai, mind a szakmai közönség körében. A különféle hagyományoktól függően az egyes EU-országokban különböző vélemények és megnyilvánulások születnek a szociális vállalkozások szerepére és fontosságára vonatkozóan. A társadalmi vállalkozással kapcsolatos nézetek sokfélesége a társadalmi vállalkozásként meghatározható üzleti vállalkozások szervezeti és jogi formáinak, céljainak, kultúrájának, méretének és orientációjának sokféleségét eredményezi. Ide tartoznak az olyan szervezetek, mint a szövetkezetek, egyesületek, kölcsönös társaságok és alapítványok, melyekhez a közelmúltban a szociális vállalkozás speciális formái is csatlakoztak. Nagyon nehéz ezeket a különféle típusú szervezeteket integrálni egy egységes rendszerbe, figyelembe véve az alapvető jellemzőket, amelyeknek meg kellene határozniuk a társadalmi vállalkozást, mivel ezek eltérő jogi szervezetekkel rendelkeznek, a nemzeti és kulturális körülményektől függően.

Tekintettel a szociális vállalkozás széleskörű pozitív társadalmi hatásaira és a a belőle származó számos lehetőségre, legyen szó az életszínvonal emelkedéséről vagy új munkahelyek teremtéséről a helyi gazdaság számára, **az EU-n belül megnövekedett a figyelem aszociális vállalkozás jelentősége és a megfelelő támogató környezet kiépítése iránt.**

2011-ben elindult a „**Társadalomtudatos vállalkozás kezdeményezés**” (SBI)¹, mely vázolja a legfontosabb EU-s és nemzeti cselekvéseket a szociális vállalkozások erősítését szolgáló gazdasági rendszer kiépítésére. Ezenkívül megkönnyíti az Unió pénzügyi programjaihoz való hozzáférést ezen a területen. A kezdeményezés bevezetése óta 16 EU tagország fogadta el a szociális vállalkozás új szabályozását. 11 ország viszont hivatalos stratégiát vagy szakpolitikát fogalmazott meg a szociális vállalkozások fejlesztésének támogatására.

A 2014 elején lezajlott Strasbourgi konferencia, mely összekötötte egymással a szociális vállalkozói szektor fő képviselőit és melynek eredményeképp létrejött a **strasbourgi nyilatkozat**,² újra kiemelte az intézmények (helyi szinttől az EU-ig) és az ágazatok (állami, magán, nem-kormányzati) közötti együttműködés jelentőségét a szociális vállalkozásokat támogató intézmények gazdasági rendszerének továbbfejlesztésében.

¹ [Európai Bizottság, 2011.](#)

² [Európai Bizottság, 2014.a.](#)

2014 végén megjelent *A Map of Social Enterprises and their Eco-systems in Europe*³ (A szociális vállalkozások térképe és gazdasági rendszerük Európában) című tanulmány szerint a a szociális vállalkozások gazdasági rendszerének egyes elemei a legtöbb európai országban még mindig a fejlődésük kezdeti szakaszában vannak, de fokozatosan a támogató környezet szakpolitikáinak átfogó rendszerévé alakulnak át.

A szociális vállalkozás gazdasági rendszere elég komplex és dinamikus társadalmi-politikai jelenség, mely folyamatosan változik.

Az európai szociális vállalkozások és gazdasági rendszerük legfrissebb összehasonlító elemzése alapján ez négy pillérre épül⁴:

I. A civil társadalom önszerveződő képessége, melybe beletartoznak a civil kezdeményezések, a hálózatok létrehozása és a kölcsönös támogatási mechanizmus, mely alapvető jelentőségű az alulról építkező szociális vállalkozás fejlesztésében.

II. A szociális vállalkozások láthatósága és elismertsége, melybe beletartozik a politikai, jogi, szervezeti láthatóság és autonómia.

III. Az erőforrásokhoz való hozzáférés, melybe beletartoznak mind a pénzügyi, mind az adójellegű ösztönzők a szociális vállalkozás létrehozásában és fejlesztésében, valamint a piacokhoz való hozzáférés.

IV. Kutatás, oktatás és készségfejlesztés a szociális vállalkozások szempontjából releváns területeken.

A szociális vállalkozás gazdasági rendszerének fent meghatározott pillérei a **szociális vállalkozások támogató környezetének főbb területei**, melyek lehetővé teszik a szociális vállalkozások sikeres fejlesztését vagy működtetését.

³ [Európai Bizottság](#), 2014.b.

⁴ European Union, 2020.

2. A társadalmi vállalkozások fejlődésének meghatározó tényezői Magyarországon és Szlovéniában

A szociális vállalkozások működéséhez szükséges gazdasági rendszer legfontosabb tevékenységi területei a következők:

- Jogi keretrendszer
- Társadalmi hatású befektetés
- A társadalmi hatás mérése és az arról való beszámoló
- Hálózatépítés és kölcsönös támogatási mechanizmusok
- Specializált fejlesztési és tanácsadó szolgáltatás
- A szociális vállalkozások termékeinek vagy szolgáltatásainak címkézési és tanúsítási rendszere

Bármilyen üzleti tevékenység sikere nagyrészt olyan külső körülményektől vagy környezeti tényezőktől függ, melyek elősegítik az elérhető erőforrások hatékony felhasználását a vállalkozói ötlet kidolgozása érdekében. A társadalmi célok elérésének jelentősége miatt a szociális vállalkozások gyakran szembesülnek félreértésekkel és akadályokkal az ösztönző üzleti környezet kialakításával szemben.

A szociális vállalkozásfejlesztés támogatásának megtervezésekor a szlovéniai szociális vállalkozások fő érdekelt csoportjainak igényeit is figyelembe kell venni, ami így elsődlegesen ezeknek az akadályoknak a legyőzését jelenti, és ami öt területet érint:⁵

Jogi és szabályozási keretek

- A törvényeknek a szociális vállalkozói szektorhoz tartozó összes vállalatot egyenlőként kellene kezelnie.
- Átfogó és átlátható működési szabályrendszert és lehetséges támogatást kellene létrehozni a jogszabályok rendszerén belül, melyet a szociális vállalkozás szervezeti formájának, az általa foglalkoztatott célcsoportnak és tevékenységeik típusainak megfelelően specializált.
- Adójellegű ösztönzőknek és adómentességnek kellene tükrözniük a szociális vállalkozások valódi pozitív társadalmi hatását, és kompenzálniuk a pozitív külső hatások (társadalmi haszon, környezeti fenntarthatóság, veszélyeztetett csoportok reintegrációja stb.) eléréséhez

⁵A szociális vállalkozások fő érdekelt csoportjainak igényeinek szisztematikus felülvizsgálatakor és a szociális vállalkozás támogatását célzó eszközök és intézkedések létrehozásakor Szlovéniában az OECD által kifejlesztett módszerre támaszkodtunk. (OECD/Európai Bizottság, 2013).

kapcsolódó magasabb költségeket és alacsonyabb produktivitást. A szlovéniai szociális vállalkozások nem kapnak elegendő támogatást ezen a téren, és bővíteni kellene a fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásának rendszerét, összhangban az állami támogatások EU-s szabályozásával.

A pénzügyi forrásokról szóló rendelkezések

- A szociális vállalkozásokra jellemző, hogy tevékenységüket piaci és nem piaci források kombinációjából finanszírozzák (állami és EU-s támogatások, adományok, önkéntesség), de hibrid finanszírozásról is beszélhetünk.
- Az állami és EU-s támogatásokból származó finanszírozás nélkülözhetetlen, főleg a szociális vállalkozások indulásakor, amikor még csak elkezdődnek a tevékenységek, és mind anyagi befektetésekre, mind a munkaerő betanítására szükség van. Különösen azoknak a vállalatoknak a számára, melyeknek nyilvánvaló pozitív külső hatásuk van, állandó jelleggel kellene támogatást biztosítani, leginkább azért, hogy támogassák a veszélyeztetett csoportokkal végzett szakmai munkát.
- Szlovéniában a szociális vállalkozások nehezen jutnak banki kölcsönhöz, de legalább olyan nehéz, vagy még nehezebb feltételek mellett kaphatják meg őket, mint az egyéb vállalkozások.
- Szlovéniában a pénzügyi innovációkat is fel kellene gyorsítani a szociális beruházások területén. A "Beruházás társadalmi befolyással" trendje egyre erősödik külföldön, ahol a pénzügyi jövedelmezőség mellett a mérhető környezeti és társadalmi hatás létrehozása is fontos szerepet kap a beruházás értékelésében.
- Szükség van egy olyan módszer kidolgozására, mellyel nyomon követhető a szociális vállalkozás teljesítményének pozitív külső hatása, hiszen ezek a fő kritériumok a beruházó döntéshozatalában.

Piacra jutás:

- A piacra jutás biztosítása elengedhetetlen a fenntarthatóságukat erősíteni akaró szociális vállalkozások számára.
- Éppen ezért szükség van a szociális vállalkozások menedzsment- és marketingismereteinek erősítésére, és a hatékony marketingstratégiák kidolgozásához és megvalósításához szükséges kompetenciák biztosítására.

- Biztosítani kell a szociális vállalkozások számára a már kiépült KKV-k támogató környezetének programjaihoz és eszközeihez való egyenlő hozzáférést. Ami az egyedi támogató intézkedéseket illeti, azokat nem a szociális vállalkozások leggyakoribb szervezeti formáinak szánták.
- A közbeszerzési piacokhoz való hozzáférés különösen fontos terület. A szociális vállalkozások hátrányos helyzetbe kerülnek, ha a kiválasztás egyetlen kritériuma az ár. A szerződés teljesítésének társadalmi és környezeti hatásait is a kritériumok közé kellene sorolni, és legalább egy bizonyos mértékig az egész állami szektort ilyen közbeszerzési rendszerre kellene kötelezni.

A fejlesztésre irányuló támogató szolgáltatások:

- Fontos, hogy a meglévő támogató környezetet meglévő intézményekkel és a támogató szolgáltatásokra vonatkozó előírásokkal adaptáljuk a szociális vállalkozások igényeihez, de lényeges specializált támogató környezetet létrehozni a szociális vállalkozások számára, mely meg tud felelni a szociális vállalkozások speciális igényeinek és megfelelő szolgáltatásokat tud nyújtani nekik.
- Különösen fontos a szociális vállalkozások hálózatának kiépítése, és azon szervezetek működésének biztosítása, amelyek összekötik a szociális vállalkozásokat a szövetkezetekkel és a társulásokkal. Ez támogató környezetet biztosít a szociális vállalkozások között, megalapozza a képviselő rendszerét és a tudásátadás lehetőségét a tapasztalattal rendelkező és az új szociális vállalkozások között.

Oktatás, képzés és kutatás:

- A szociális, befogadó vagy társadalmilag felelős vállalkozás ösztönzése csak úgy érhető el, ha ezeket az elemeket beépítjük az iskolai és egyetemi tananyagba.
- Új képzéseket kell bevezetni, melyek során elsajátíthatók a szociális vállalkozásban végzett sikeres munkához szükséges speciális készségek, és amelyek tartalmazzanak általános vállalkozói ismereteket és a szociális vállalkozások által kidolgozott tevékenységekről szóló speciális tudást is. Ezenkívül a társadalmi integráció elősegítése és a szakmai rehabilitáció is a képzési program része kell, hogy legyen.

- Biztosítani kell a különböző célcsoportok széles körű részvételét a képzési programokban. A résztvevőknek nemcsak a szociális vállalkozók vagy a szociális vállalkozások alkalmazottai közül kell kikerülniük, hanem a köztisztviselők és a nem-kormányzati szektor képviselői közül is.

A szociális vállalkozások támogató szervezetei Magyarországon

Magyarországon vannak olyan szervezetek, amelyek szakmai segítséget tudnak nyújtani a szociális vállalkozások létrehozásában és működtetésében.

OFA Nonprofit Kft.

Az OFA Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság nonprofit szervezet, melynek célja a foglalkoztatás és a munkahelyek megtartásának ösztönzése, a foglalkoztatás innovatív formáinak támogatása és a foglalkoztatási és munkaerő-piaci integrációt célzó programok és projektek megalósítása.

Tevékenységein keresztül mérhető módon hozzájárul a foglalkoztatást elősegítő erőforrások fejlesztéséhez, közvetítéséhez és szabályozásához, a munkaerő-piaci intervenciókhoz szükséges innovatív eszközök fejlesztéséhez, további munkahelyeket és a munkahelyek megtartását eredményező folyamatok generálásához, és a munkaerő-piaci válságok kezeléséhez.

Az Országos Foglalkoztatási Alap és későbbi OFA Nonprofit Kft. egy évtizede elkötelezett támogatója a szociális gazdaság erősödésének Magyarországon. 2005 óta segíti a pályázati alapokból létrejövő szociális szövetkezeteket, valamint az utóbbi időben számos projektjük keretében sor került releváns információ, tudás és tapasztalat összegyűjtésére és disszeminációjára. Sokféle módon segíti a szociális vállalkozásokat / szociális szövetkezeteket: tanácsadással, projektfejlesztéssel, projekt- és működési támogatással.

Kapcsolat:

Központi Ügyfélszolgálati Iroda

Cím: Lajos u. 80 (II. emelet); Budapest – 1036

Tel.: +36(1) 555-2900, email: info@ofa.hu

Nyugat-dunántúli Ügyfélszolgálati Iroda

Cím: Kőszegi u. 2; Szombathely – 9700

Tel.: +3694 887-003, +3694 887-004, email: info@ofa.hu

www.ofa.hu

NESsT

A visegrádi országokban – Magyarország, Csehország és Szlovákia – az elmúlt években végbement jelentős gazdasági növekedés ellenére sok ember nehezen talál olyan munkát, amely segít eltartani a családjukat. Ezek a nehézségekkel küzdő csoportok a vidéki dolgozók, a fogyatékkal élők és a kisebbségek. A NESsT befektetései a visegrádi régióban elsősorban azokra a szociális vállalkozásokra koncentrálnak, amelyek segítenek a hátrányos helyzetű csoportoknak képzési és munkalehetőségeket találni, melyek révén megfelelő fizetéshez jutnak, és el tudják tartani a családjukat.

A NESsT olyan szociális vállalkozásokba fektet be, amelyek tisztességes munkahelyeket teremtenek a hátrányos helyzetű emberek számára. Hosszú távú inkubátorprogramja részeként testreszabott pénzügyi és üzletfejlesztési támogatást nyújt a feltörekvő piacgazdaságok szociális vállalkozásainak. A kezdeti szakasztól segítik ezeknek a szervezeteknek a fejlődését, amíg stabil, növekedés-orientált üzletté nem válnak. Ezek a szervezetek üzleti tevékenységük révén biztosítják a közösségük számára azt a tudást, készségeket és technológiát, melyre szükségük van a megélhetésük javításához és az emberhez méltó jövő megteremtéséhez.

Kapcsolat:

Cím: Berzenczey u. 19; Budapest – 1094

Tel.: +36 1 267 02 31

www.nesst.org

NIOK

A Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány küldetése a magyar civil társadalom erősítése és jelentőségének növelése a nem-kormányzati szervezetek munkáján keresztül. A szervezetek szakmaiságát és hatékonyságát javító programokat dolgoznak ki, melyek erősítik a civil szektor, a közigazgatás, az üzleti élet és a társadalom közötti kapcsolatot. Az erős, alulról építkező civil társadalom alapvető érték. Céljuk elérése érdekében a nem-kormányzati szervezetek értékteremtő tevékenységeit szolgálják, méghozzá hatékony, fenntartható és átlátható módon.

Kapcsolat:

NIOK Alapítvány

Cím: Maros u. 23; Budapest – 1122

www.civiltech.hu/contact

LEADER Helyi Akciócsoportok és munkaszervezeteik

A LEADER Helyi Akciócsoportok tagsága 3 részből áll: civil, üzleti és helyi önkormányzati. Minden LEADER Helyi Akciócsoportnak van egy munkaszervezete minden régióban. Fő céljuk és feladatuk a regionális célú vidékfejlesztési és régiós fejlesztési programok és projektek generálása, megvalósítása és menedzsementje, valamint a LEADER program megvalósítása helyi szinten.

A LEADER munkacsoportok segítséget tudnak nyújtani a szociális vállalkozásoknak a projektfejlesztés, pályázatírás és a más helyi szervezetekkel való kapcsolatépítés és együttműködés terén.

Kapcsolat:

www.umvp.kormany.hu/umvp-hacsok

Civil Információs Centrumok

A Civil Információs Centrumok (CIC-ek) hálózatát a társadalmi és civil kapcsolatokért felelős miniszter működteti és ellenőrzi. A támogató, szolgáltató hálózat 2012. július 1-jén kezdte meg működését. A CIC-eket működtető civil szervezetek minden megyében és a fővárosban kialakították irodáikat és várják a tanácsra, segítségre szoruló, vagy informálódni vágyó civil szervezetek képviselőit, munkatársait. A CIC-ek feladatát képezi többek között a civil szervezetek működésének szakmai támogatása, fenntarthatóságuk erősítése, továbbá az államháztartás alrendszeréből nyújtott támogatások szabályszerű felhasználásának elősegítése. A Civil Információs Centrumok által nyújtott főbb szolgáltatások a következők:

- segítséget nyújtanak a civil szervezetek számára az adminisztratív kötelezettségek teljesítéséhez;
- tájékoztatást nyújtanak támogatási lehetőségekről, pályázati kiírásokról;
- gyakorlati segítséget kínálnak és egyénre szabott tanácsadást végeznek civil szervezetek számára (jogi, közhasznúsági kérdésekben; pénzügyi, könyvelési, adózási kérdésekben; pályázati módszerekre, technikákra vonatkozóan; számítógép-kezelés területén);

- elősegítik a kommunikációt és ösztönzik az együttműködést a szektoron belül, és a szektorok között egyaránt.

Kapcsolat:

Zala megye:

Tel.: +36 92 707-626,

Cím: Kossuth Lajos u. 47-51; Zalaegerszeg – 8900

Email: info@zalacivil.hu www.zalacivil.hu facebook.com/ZalaCivilinformaciosCentrum

Vas megye:

Tel.: +36 30 5858 322;

Cím: Horváth Boldizsár krt. 9; Szombathely – 9700

Email: vasicic@gmail.com kriszta.nagy.vasicivil@gmail.com

www.vasicivil.hu www.facebook.com/vasicic

Egyéb támogató intézmények (Zala és Vas megyében)

- Hegypásztorkör – Oszkó: 06 30 151 614, hegyasztorkor@oszko.hu
- Kerekerdő Alapítvány, Szombathely: Gyöngyössy Péter, 06 30 395 6624, kerekerdoalap@gmail.com
- Zalai Falvakért Egyesület, Zalaegerszeg, Kossuth u. 47-51, Tel.: 36 92 511 260, zalafalu@t-online.hu

3. Javaslatok

3.1 Javaslatok a szociális vállalkozás előmozdítására Magyarországon

Az európai szociális gazdaságról szóló 2018. évi kiadványában az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság négy fő akadályt azonosít, amelyek akadályozzák a szociális gazdaság fejlődését:

- A szociális gazdaság, a társadalmi vállalkozások fogalmának és más kapcsolódó fogalmak ismeretének és megértésének hiánya a nyilvános diskurzusban és az egyetemeken
- a vezetés, a stratégiák és a speciális kormányzati ügynökségek hiánya;
- hiányzó vagy nem megfelelő pénzügyi és adótervek;
- intézményi akadályok.

A tanulmány szerint ezek az akadályok Magyarországon is léteznek, és a SENS NETWORK projekt keretében végzett kutatás is ezt támasztja alá. Az alábbiakban egy általános javaslatkészletet fogalmazunk meg, amely kiindulópontként szolgálhat a döntéshozók számára ezen a területen.

Általános javaslatok a döntéshozók számára

Az azonosított hiányosságokkal és problémákkal kapcsolatban a következő megoldásokat lehet megfogalmazni az egyes tématerületekhez.

- A jogszabályok harmonizálása

Magyarországon nincs egységes jogi rendszer a társadalmi vállalkozások számára, alapvetően a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, a 2011. évi CLXXV. törvény, a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és a kapcsolódó eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény, valamint a 479. törvény. / 2016. (XII. 28.) kormányrendelet az irányadó.

A jogi környezet sokfélesége abból a tényből fakad, hogy a szociális vállalkozások különböző szervezeti formákban jöhetnek létre és működhetnek.

Nemzeti szinten helyénvaló lenne a különféle szervezeti formákkal rendelkező, de tevékenységeik alapján szociális vállalkozásnak tekinthető szervezeteket szabályozni, hogy egységes működési és / vagy pénzügyi előnyökhöz juthassanak, amelyek a legtöbb esetben nélkülözhetetlenek a szociális vállalkozások számára.

- Kiszámítható pénzügyi keretfeltételek biztosítása

Szinte minden társadalmi vállalkozás folyamatos likviditási nehézségekkel küzd, amelyek a következő elemekre vezethetők vissza:

- **nem piaci alapú működés:** sok esetben a szervezetek tevékenységei helyettesítik vagy kiegészítik az önkormányzati vagy állami feladatokat, amelyek ingyenesek vagy veszteségesek
- **projekt alapú működés:** a társadalmi vállalkozások többsége a folyamatos tevékenységekből származó bevételeket pályázati alapokkal vagy egyéb támogatásokkal és célzott juttatásokkal egészíti ki, amelyek (pénzügyi szempontból) meghatározott időtartamra szólnak, de fenntartási kötelezettséget tartalmaznak. Középtávon és hosszú távon a vállalkozások nem tervezhetnek ilyen típusú pénzügyi forrásokkal

- **a hitelbizalom hiánya:** a szociális vállalkozásoknak nyújtott hitelezés általában sokkal nehezebb, mint a piaci alapú társaságoknak nyújtott hitelezés, és a hitelintézetek és bankok sokkal több biztosítékot várnak el, még a nyereséges szervezetektől is.

Javasolt egy nemzeti / helyi pénzügyi alap létrehozása, amely minden pályázó számára legalább középtávon (3 évre) elérhető, ha a szerződésnek megfelelően elvégzi a társadalmilag hasznos tevékenységet.

- **Támogató szolgáltatások nyújtása társadalmi vállalkozások számára (kijelölt szervezetek, mentori hálózat, ..**

A szociális vállalkozások létrehozása és fenntartható működése a legtöbb esetben nehéz, a szervezet mögött álló alapítóknak hiába vannak jó és megvalósítható ötleteik és válaszaik a helyi társadalmi problémákra, ha jogi, pénzügyi és egyéb szabályozási kérdésekben akadályokba ütköznek. Véleményünk szerint egy kiépített intézményi rendszer, amely ingyenes tanácsadást nyújtana a társadalmi vállalkozásoknak, mindenképpen segítené őket. Például a tanácsadói szolgáltatásokat nyújtó mentorhálózat működésének integrálása a LEADER csoportok munkacsoportjaiba és / vagy bevonása a közszolgálati tevékenységekbe megoldást jelenthet erre.

- **Oktatás, tudástranszfer és rendszeres továbbképzés megvalósítása**

Minden régióban oktatási / képzési projektekre van szükség a társadalmi vállalkozások megismerése, elismerése és fejlesztése érdekében. Az oktatás és a képzés megvalósítását a már sikeresen működő társadalmi vállalkozásoknak és mentori szervezeteknek kell végrehajtaniuk. Egyrészt pénzügyi forrásokra van szükség, másrészt a társadalmi vállalkozások pályázataiban kötelezővé kell tennünk az oktatási és képzési programok végrehajtásában való részvételt.

Az oktatásnak és képzésnek két csoportja van:

1. A hozzáállás formálása a társadalmi vállalkozások társadalmi ismertségének és elismertségének fokozása érdekében:
  - Célcsoportok: Elsősorban helyi önkormányzatok, kistérségek, kormányzati intézmények
  - Formái: Tematikus nyílt napok, prezentációk - A sikeres és kreatív szervezetek széles körű megismerése a hozzáállás megváltoztatása érdekében, a társadalmi vállalkozások potenciáljának felfedezése, társadalmi feladataik felismerése

2. Azon célcsoportok számára, amelyek társadalmi vállalkozásokat / szociális szervezeteket indítanak / működtetnek:
- Tematikus nyílt napok, prezentációk
  - Job shadowing: gyakorlati képzés a mindennapi tevékenységekhez és a tanulmányutakhoz
  - Kapcsolódás a tudásmegosztó és tapasztalatcsere-projektekhez és -programokhoz

A társadalmi vállalkozásokkal kapcsolatos hozzáállás megváltoztatásának szükségessége

A szociális gazdaságot / a szolidaritási gazdaságot / a „harmadik szektorban működő” vállalatokat mind olyan közös értékek vezérlik, mint a szolidaritás, a társadalmi kohézió, az egyén prioritása a tőke felett, a társadalmi felelősségvállalás és a demokratikus vállalatirányítás. Számukra a profit nem a cél, a nyereséget visszajuttatják a társasághoz és a társadalomhoz.

Tehát a szociális gazdaság egy alternatív vállalkozási forma, amely ötvözi az általános érdekeket, a gazdasági teljesítményt, a társadalmi szempontokat és a demokratikus működést, és együttesen képviseli az európai vállalatok tíz százalékát, két millió vállalkozást, és az EU foglalkoztatásának hat százalékát. Ilyen módon a szociális gazdaság az európai társadalmi-gazdasági modell alapvető eleme.

(<https://www.eesc.europa.eu/>)

A fenntartható fejlődés megvalósításának és közelítésének egyik fő eszköze az ökoszociális piacgazdaság, amely nélkül a fenntarthatóság nem érhető el.

A jelenlegi - hosszú távon (?) - teljesen fenntarthatatlan gazdasági környezetben a szociális vállalkozások az ökoszociális piacirányítás előfutárai.

A jelenlegi társadalmi-gazdasági környezetben a szociális vállalkozások egyrészt követendő modellek, másrészt pedig kísérleti „alanyok” abból a szempontból, hogy milyen problémákkal szembesülnek, milyen sikeresek lehetnek, mit és hogyan kell megváltoztatni a gazdaságban, a fenntartható társadalomban, az ökoszociális piacirányításban.

Fontos modellek / kísérleti alanyok, mivel a közeljövőben egyre többen lépnek majd erre az útra.

A fentiek miatt rendkívül fontos a szociális vállalkozások széles körű megismerése, társadalmi elfogadottságuk és presztízsük növelése, és a jelenlegi döntéshozók - helyi, regionális és nemzeti szinten - nagy felelősséggel és lehetőséggel bírnak. A helyi önkormányzatok hozzáállását gyorsan és hatékonyan meg kell változtatni, mert az önkormányzatok jelenlegi álláspontja szerint a szociális

szövetkezetek a „problémás” munkaerő gyűjtőhelyei. Ez a megközelítés elsősorban sikeres és kreatív szervezetek és projektek bevezetésével változtatható meg.

3.2 Javaslatok a társadalmi vállalkozás előmozdítására Szlovéniában

A társadalmi vállalkozás jelentősen hozzájárulhat a rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb felhasználásához és a szlovén gazdaság versenyképességének javításához, ugyanakkor elősegíti a kiszolgáltatott társadalmi csoportokba tartozó személyek képzésén és foglalkoztatásán alapuló társadalmi integrációt.

A pozitív hatásokat tovább fokozhatja az ágazat növekedését támogató szakpolitikák megtervezése és végrehajtása, amelyek a gazdaság versenyképességének különböző területeire, a szociálpolitikára és az oktatáspolitikára irányulnak.

A különféle ágazati szakpolitikák összefonódását úgy kell megtervezni, hogy az lehetővé tegye az egyes területeken az összes intézkedés összehangolását és szinergetikus hatásait.

A tervezők és a politikai döntéshozók minden szintű horizontális és vertikális összekapcsolása mellett biztosítani kell azt is, hogy a politikai döntéshozók együttműködjenek a társadalmi és üzleti kezdeményezések megalkotóival.

A szakpolitikai eszközök használatának kulcsterületei mind nemzeti, mind helyi szinten.

1. A társadalmi vállalkozás előmozdítása minden szinten

- A társadalmi vállalkozás bevonása a vállalkozói ismeretek oktatásába minden szinten, a szakképzéstől kezdve az üzleti iskolákon át az egyetemekig. A társadalmi vállalkozás bemutatása a fiataloknak az egyik módszer a fiatal tehetségek bevonására az ágazatba.
- A társadalmi vállalkozást a fejlesztési stratégiákba és dokumentumokba való bevonása is előmozdítja, minden szinten és kulcsfontosságú területen.
- A társadalmi vállalkozás fejlesztésének nemzeti stratégiájától kezdve, a kohéziós és vidékfejlesztési politikákon át az egyes regionális fejlesztési programokig és az ágazati fejlesztési programokig.
- A támogató környezetben (SPIRIT, VEM,...) biztosítani kell a sikeres üzleti gyakorlatok Szlovéniában és külföldön történő bemutatását, valamint a hálózatépítést annak érdekében, hogy

az ismeretek és tapasztalatok átadódjanak a társadalmi vállalkozás területén tevékenykedő szervezetek között.

II. Ösztönző jogi és adóügyi keretrendszer kialakítása

- Biztosítani kell a szociális vállalkozási szektorba tartozó különféle típusú társaságok jogi kereteinek és működési feltételeinek harmonizációját. Így a szervezeti formák vonatkozásában, amelyeket különféle rendeletek szabályoznak, és különösen a különféle társadalmi vállalkozásoknak nyújtott támogatás egyenlő elbírálása tekintetében, különféle kiszolgáltatott célcsoportokba tartozó személyek foglalkoztatása szempontjából..
- A tevékenységet irányító törvények és végrehajtási rendelkezések szintjén figyelembe kell venni a társadalmi vállalkozások működési céljainak gazdasági és társadalmi dimenzióit is. A mérési módszertant és az elért hatásokra vonatkozó jelentéstételi struktúrát ennek megfelelően módosítani kell. Csak a hatások széles körű lefedettsége révén lehet pozitív eredménnyel szolgáló költség-haszon elemzést biztosítani, és mennyiségileg igazolni az ágazat adó- és fiskális ösztönzőit.
- A fiskális kereteknek ösztönözniük kell a társadalmi vállalkozási ágazat tevékenységét, miközben összhangban kell lenniük mind a fogyatékossgal élők foglalkoztató szervezetekre már alkalmazandó nemzeti rendeletekkel, mind az engedélyezett állami támogatásokról szóló uniós rendeletekkel.
- Különféle megoldások lehetségesek, de a társadalmi vállalkozások fokozott versenyképességét általában a termékek és szolgáltatások csökkentett ÁFA-mértéke, a kiszolgáltatott csoportokba tartozó személyek foglalkoztatása miatt a társasági adó alóli mentesség, valamint az üzleti tevékenység korai szakaszára bevezetett „ adószabadság ” teszi lehetővé.
- A társadalmi vállalkozásokba történő beruházások fiskális intézkedésekkel is megerősíthetők, adómentesség bevezetésével.

III. A pénzügyi forrásokhoz való fenntartható hozzáférés biztosítása

- Garanciák nyújtása állami forrásokból származó banki kölcsönökre; ezáltal csökkentve a bankok társadalmi vállalkozásokkal kapcsolatos hitelkockázatát, és üzleti együttműködés

révén javítva a hagyományos pénzügyi szektorban működő társadalmi vállalkozások üzleti ismereteit.

- Még a bankrendszeren belül is kedvezőbb forrásokat kell biztosítani a szociális vállalkozások számára és hozzájuk igazodó projektkezelést kell alkalmazni, amely jobban figyelembe veszi tevékenységük társadalmi hasznosságát.
- A társadalmi vállalkozások innovatív szolidaritásának és etikus finanszírozásának előmozdítása az alapokba történő pénzügyi befektetések biztosításával, magánforrások gyűjtésével a vállalatokba történő befektetés céljából, amelyek a pénzügyi eszközökön kívül pozitív társadalmi hatásokkal is járnak. A társadalmi vállalkozás támogatását szabályozza a szociális vállalkozás európai alapjairól szóló, az Európai Parlamentben 2013 áprilisában elfogadott európai uniós rendelet.
- Közpénzekből származó támogatás azon intézmények számára, amelyek alaptőkéket biztosítanak a társadalmi vállalkozások alapításának korai szakaszában. Ilyen finanszírozást lehet biztosítani az európai strukturális alapokból a társadalmi vállalkozási projektek közvetlen finanszírozására, vagy nemzeti (valamint regionális) társadalmi vállalkozási fejlesztési és befektetési alapok létrehozásával.
- A társadalmi vállalkozások számára pénzügyi forrásokat nyújthatnak a társadalmi vállalkozási alapok tőkebefektetések, alárendelt kötvények vagy kölcsönök formájában.
- Indokolt, hogy ez utóbbi támogatási szolgáltatásokat nyújtson új vállalkozásoknak a befektetési források mellett, mivel ezek növelhetik működésük fenntarthatóságát. A társadalmi vállalkozási alapok kiegészítő szolgáltatásai, amelyek javítják a befektetési biztonságot, a következők lehetnek: üzleti menedzsment tanácsadás és üzleti modell megvalósítása, szociális vállalkozások hálózatépítésének támogatása és új vállalkozások fejlesztése, valamint a veszélyeztetett társadalmi csoportok foglalkoztatásának támogatása tanácsadás révén.
- A befektetési jótékonyág a vállalkozásokba történő közvetlen befektetés újfajta megközelítése, amelyet Szlovéniában is támogatni kell. Az ilyen típusú befektetési politikát vagy intézményi befektetők - speciális alapok, vagy magánszemélyek valósítják meg.
- A szociális vállalkozások finanszírozásának újabb támogatásgyűjtési formái közé tartozik az úgynevezett „Crowdfunding” - egy online adománygyűjtő az innovatív vállalkozói ötletek megvalósításának támogatására, amelyen keresztül globálisan lehet gyűjteni a társadalmi

vállalkozásoknak. Szlovéniában biztosítani kell a platformok működését, amelyek lehetővé teszik a helyi társadalmi vállalkozások számára a globális forrásokhoz való hozzáférést, akár közvetlenül, akár a globálisan elismert adománygyűjtő platformokba történő integráció támogatásával.

IV. Fejlesztő üzleti szolgáltatások és támogató környezet biztosítása

- A támogató környezeti szolgáltatások korszerűsítése a vállalatok számára, amely magában foglalja a társadalmi vállalkozások indulásához és működéséhez szükséges valamennyi területre vonatkozó tájékoztatást és tanácsadást, amely a gazdasági mellett a társadalmi dimenziót is tartalmazza.
- A társadalmi vállalkozások fejlődését támogató környezettel rendelkező intézmények fejlesztése és működésének támogatása, például szociális inkubátorok, innovációs parkok, szociális központok, „együttműködő” terek, amelyek átfogó támogató infrastruktúrát tartalmaznak (anyag, szolgáltatás, pénzügyi, tanácsadás), valamint a társadalmi vállalkozások vagy kezdeményezések hálózatépítésének fontos elemei.
- Támogatás nyújtása a helyes társadalmi vállalkozási gyakorlatok átadására az egyes régiók között a fejlesztési programokon belül, valamint az új területekre vagy tevékenységi ágazatokra való kiterjesztés ösztönzése.
- A társadalmi vállalkozások és más szociális gazdasági szervezetek bevonásának biztosítása a támogató környezet szolgáltatásainak nyújtásában.
- Különösen fontos a társadalmi vállalkozások hálózatépítésének támogatása és az ágazaton belüli kölcsönös támogatási struktúrák működésének elősegítése.

V. Az új piacokra való belépés biztosítása

- A társadalmi vállalkozások hozzáféréseinek megkönnyítése a közbeszerzéshez a közbeszerzési szabályok kiigazításával, annak biztosítása érdekében, hogy az áruk és

szolgáltatások beszerzése megtörténjen a társadalmi vállalkozások vagy a veszélyeztetett társadalmi csoportokba tartozó személyek egy részét foglalkoztató társaságok esetében is.

- A társadalmi vállalkozások számára egyenlőbb hozzáférést kell biztosítani a szociális jóléti szolgáltatások piacához azáltal, hogy azonos szolgáltatási kritériumokat vezetnek be a szolgáltatások hatékonyságára és minőségére minden szolgáltató számára (beleértve a közszférát is).
- Bizalom kialakítása a helyi közösségek és a szociális vállalkozások között a tájékoztatás és a kölcsönös megértés révén, és figyelemfelhívás a társadalmilag előnyös célok együttes megvalósítására. Ez megkönnyítheti a szociális vállalkozások együttműködését és nagyobb mértékű részvételét a helyi közösség számára nyújtott szolgáltatásokban.
- Átfogó képzési programok kidolgozása a társadalmi vállalkozás speciális szempontjai alapján, különféle célcsoportok számára (vállalkozók, közmunkások, munkanélküliek, nem kormányzati szervezetek stb.)
- Az állami és / vagy a regionális hatóságoknak támogatniuk kell a társadalmi vállalkozások vezetésére vonatkozó képzési programokat versenyképességük javítása érdekében.
- Képzés biztosítása a szociális vállalkozások alkalmazottainak a beszerzési eljárásokról és az ajánlatok elkészítésének követelményeiről.

VI. A további kutatások támogatása

- A társadalmi vállalkozással kapcsolatos tartalmak beépítése az állami kutatóintézetek és egyetemek programjaiba módszertani alapot nyújthat a szociális vállalkozások különféle formáinak fellépésének és igényeinek nyomon követéséhez, valamint tevékenységük társadalmi hatásának méréséhez.
- Az európai kutatási hálózatokba és az általuk végrehajtott projektekbe történő beilleszkedés támogatása hozzájárul a jobb tudásáramláshoz az országok, valamint a különféle intézményi szektorok között.
- A kutatóintézetek biztosítják a feltételeket a kutatók, a politikai döntéshozók és a szociális vállalkozók összekapcsolására is (projekt, program, kutatás stb. keretein belül), amely révén megvalósul a tudás és az információ átadása, a kölcsönös tanulás és a kompetenciaépítés.

4. Cselekvési terv

Az Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program keretében megvalósuló SENS NETWORK elnevezésű SIHU217-es azonosító számú projekt megvalósítása során a szlovén és a magyar partner közötti egyeztetések alapján és a kétoldali Policy Paper dokumentumok összevetésének eredményeképpen az alábbi cselekvési terv megvalósítása javasolt, melyek természetesen nem kötelező érvényű és teljes (többek között azért, mert sok szereplőre irányulnak a felsorolt feladatok, melyre csak ösztönzőleg hathatnak a különféle társadalmi vállalkozások), de iránymutatásként és kiindulási pontként megfelelő lehet a szakterületen dolgozó döntéshozók és stratégiaalkotók számára.

Sz.	Tevékenység (Lépések)	Elvárt eredmény	Felelősségi/döntési szint/hatáskör	Feladat elvégzésének időtartama
1.	A SENS Network projektben elvégzett felmérés alapján további ágazati vizsgálatok lefolytatása	A SENS Network projektben készült helyzetkép alapján visszajelzések és kiegészítések felvétele és értékelése a határvidék társadalmi vállalkozásai körében	Projektpartneri	Rövidtáv, lehetőleg a projekt megvalósítási ideje alatt
2.	Szlovén-magyar kooperációs hálózat létrehozása a határvidék társadalmi vállalkozásaiból a szinergiák és komparatív előnyök kihasználásának érdekében	Éves közös konferencia szervezése a szlovén-magyar határmenti térségben társadalmi vállalkozások számára, közös online üzleti platform létrehozása	Projektpartneri, regionális/megyei ágazati szervek bevonása	Középtáv
3.	A 2021–2027-es Programozási időszak határmenti együttműködési pályázatokban hangsúlyos szerep biztosítása a társadalmi vállalkozások számára	A társadalmi vállalkozások működési támogatásai vagy a működési területüket érintő lehetőségek száma és forrástartalma alacsonyabb a szükségesnél, a rendelkezésre álló forrásnak minél nagyobb hányadát a társadalmi	Nemzeti, Irányító Hatósági, Kormányzati	Középtáv

		vállalkozások számára kanalizálni nemzeti érdek		
4	További együttműködési lehetőségek előkészítése a 2021–2027-es Programozási időszak határmenti és transznacionális programjaiban való részvételre	Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program, Central Europe Transznacionális Program, Duna Transznacionális Program pályázatainak előkészítése	Projektpartneri	Középtáv

1. Táblázat Cselekvési terv (Saját szerkesztés)

5. Felhasznált források

EGSZB 2018: Európai Gazdasági és Szociális Bizottság: A közpolitikák bevált gyakorlatai az európai szociális gazdaságot illetően a gazdasági válság után (Összefoglaló)

<https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-02-18-749-hu-n.pdf>

European commission. (2011). Social Business Initiative SBI. Vir: http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm (1.2.2020).

European commission. (2014.a). Strasbourg declaration. Vir: http://ec.europa.eu/internal_market/conferences/2014/0116-social-entrepreneurs/docs/strasbourg-declaration_en.pdf.

European commission. (2014.b). A map of social enterprises and their ecosystems in Europe. Vir: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2149>.